

สรุปผลการประชุม

สมัชชาใหญ่สมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ครั้งที่ ๑๓

(The 13th General Assembly of the Asia – Pacific Parliamentarians' Conference on Environment and Development – APPCED)

ระหว่างวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ – ๓ มีนาคม ๒๕๕๐

ณ กรุงอิสลามาบัด สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน

ภูมิหลังการประชุม

การประชุมสมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The General Assembly of the Asia – Pacific Parliamentarians' Conference on Environment and Development – APPCED) เกิดขึ้นจากความร่วมมือของรัฐสภาประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกในการลดปัญหามลภาวะทางสิ่งแวดล้อม รักษาสมดุลทางนิเวศวิทยา และให้ได้มาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีรัฐสภาสาธารณรัฐเกาหลีเป็นผู้ประสานงาน และเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม APPCED ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ (ค.ศ. ๑๙๙๓) ณ สาธารณรัฐเกาหลี สำหรับประเทศไทยได้รับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม APPCED ครั้งที่ ๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ (ค.ศ. ๑๙๙๔) ณ จังหวัดภูเก็ต และครั้งที่ ๗ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ (ค.ศ. ๑๙๙๙) ณ จังหวัดเชียงใหม่ ในปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งสิ้นรวม ๔๖ ประเทศ

การประชุมสมัชชาใหญ่สมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (APPCED) ครั้งที่ ๑๓

การประชุมสมัชชาใหญ่สมาชิกรัฐสภาเอเชียและแปซิฟิกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ครั้งที่ ๑๓ (The 13th General Assembly of the Asia – Pacific Parliamentarians' Conference on Environment and Development – APPCED) มีขึ้นระหว่างวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ – ๓ มีนาคม ๒๕๕๐ ณ กรุงอิสลามาบัด สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน โดยมีหัวข้อหลักของการประชุม ได้แก่ การอนุรักษ์น้ำและการพัฒนาที่ยั่งยืน (Water Conservation and Sustainable Development)

การประชุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า ๖๕ คน จาก ๑๙ ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน แคนาดา สาธารณรัฐปาเลา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มองโกเลีย สาธารณรัฐคิริบาส สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เนปาล สหพันธรัฐไมโครนีเชีย สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา สหรัฐเม็กซิโก สาธารณรัฐเคนยา สาธารณรัฐชิลี ราชอาณาจักรตองกา สาธารณรัฐคีร์กีซ และประเทศไทย

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ส่งคณะผู้แทนเข้าร่วมการประชุมสมัชชาใหญ่ APPCED ครั้งนี้ นำโดย นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ สมาชิกสมัชชาใหญ่ระดับภูมิภาค กรรมการการต่างประเทศ โดยการประชุมแบ่งเป็น ๓ วาระหลัก ประกอบด้วย

๑. การประชุมคณะกรรมการบริหาร APPCED (APPCED Executive Committee)

การประชุมคณะกรรมการบริหาร APPCED ครั้งที่ ๑๑ มีขึ้นในวันพุธที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ โดยมี นาย Won Hye Young สมาชิกวุฒิสภาสาธารณรัฐเกาหลี ประธานคณะกรรมการบริหาร APPCED ทำหน้าที่ประธานการประชุม โดยที่ประชุมได้มีมติต่าง ๆ ดังนี้

- รับทราบรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหาร APPCED ครั้งที่ ๑๐
- แต่งตั้งสมาชิกประจำคณะกรรมการกร่างปฏิญญา
- รับรองกำหนดการประชุมสมัชชาใหญ่ APPCED ครั้งที่ ๑๓
- เห็นชอบให้สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสมัชชาใหญ่ APPCED ครั้งที่ ๑๔

๒. พิธีเปิดการประชุม

พิธีเปิดการประชุมสมัชชาใหญ่ APPCED ครั้งที่ ๑๓ มีขึ้นในวันพุธที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ โดย นาย Shaukat Aziz นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐอิสลามปากีสถานเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมและได้กล่าวถ้อยแถลงต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุม มีสาระสำคัญ คือ รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ร่วมกับสมาชิกรัฐสภาจากภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

ทั้งนี้ องค์การรัฐสภาระหว่างประเทศเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในภูมิภาคทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีและระหว่างรัฐบาลกับประชาชน โดยรัฐสภาสาธารณรัฐอิสลามปากีสถานให้การสนับสนุนและเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศของสมาชิกรัฐสภาโดยตลอด เห็นได้จากการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม APPCED ในครั้งนี้ โดยการประชุม APPCED ถือเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกรัฐสภาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกต่อประเด็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในปัจจุบัน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา

ปัจจุบันถือเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของมนุษยชาติในการสร้างอนาคตเพื่อนำไปสู่การรักษาสภาพแวดล้อมและการพัฒนาการทางเศรษฐกิจควบคู่กันอย่างยั่งยืนและเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเรื่องการจัดการทรัพยากรน้ำเป็นประเด็นสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องได้รับการแก้ไข เพราะน้ำเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างเผ่าพันธุ์ระหว่างเมืองและระหว่างชาติและอาจนำไปสู่สงครามในอนาคต ดังนั้นการอนุรักษ์แหล่งน้ำ จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่สหประชาชาติ

ได้ประกาศให้ปี ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๑๕ เป็นทศวรรษแห่งการดำเนินการด้านน้ำเพื่อชีวิต (International Decade for Action on “Water for Life”)

ปริมาณการใช้น้ำในระดับโลกเพิ่มขึ้น ๒ เท่าทุก ๆ ๒๐ ปี โดยหากยังเป็นเช่นนี้ต่อไปปริมาณความต้องการใช้น้ำจะเพิ่มขึ้นมากกว่า ร้อยละ ๕๐ ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๕ แต่ในขณะเดียวกันแหล่งน้ำกลับอยู่ในภาวะเสื่อมโทรมลงทั้งจากความแห้งแล้ง มลพิษ เป็นต้น

ดังนั้นการมีนโยบายการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ กล่าวคือทั้งในระดับชาติและการพิจารณา ด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงเป็นสิ่งสำคัญเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ

ทั้งนี้ การประชุม APPCED เป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภาในภูมิภาคแสดงความคิดเห็น อันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อการอนุรักษ์น้ำและการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่เหนือสิ่งอื่นใดการ ดำเนินกิจกรรมใด ๆ ของมนุษยชาติจะต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และในขณะเดียวกันมนุษยชาติต้องร่วมกัน พัฒนาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะแหล่งน้ำให้ดียิ่งขึ้นไป

ถ้อยแถลงโดยประธานวุฒิสภาสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน

นาย Mohammedmian Soomro ประธานวุฒิสภาสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ได้กล่าว ถ้อยแถลงมีสาระสำคัญคือ การประชุม APPCED ถือเป็นเวทีสำคัญที่เปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภาในภูมิภาค เอเชียและแปซิฟิกได้หารือถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหารวมถึงย้ำเตือนปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ เพื่อนำไปสู่การลดปัญหาผลกระทบ รักษาระบบนิเวศ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งปัญหา ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำถือเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญทั้งในระดับ โลกและระดับภูมิภาค

ทั้งนี้ วิฤตการณ์ด้านน้ำเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อเป้าหมายการ พัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) และ โครงการพัฒนาต่าง ๆ

การเข้าถึงน้ำสะอาดเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังมีประชากรมากกว่า ๑,๐๐๐ ล้านคนที่ยังไม่สามารถเข้าถึงน้ำสะอาดและมากกว่า ๒,๖๐๐ ล้านคนยังไม่สามารถเข้าถึงระบบ สุขภาพที่ได้มาตรฐาน

ในแต่ละปีมีเด็กทารกมากกว่า ๑,๘๐๐ ล้านคนเสียชีวิตจากโรคท้องร่วงและโรคอื่น ๆ ที่มีสาเหตุ จากการบริหารจัดการน้ำที่ไม่สะอาดและระบบสุขภาพที่ไม่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้การได้รับน้ำไม่สะอาดเป็นสาเหตุ ให้เด็กทารกเสียชีวิตมากเป็นลำดับที่สองนับตั้งแต่เริ่มศตวรรษที่ ๒๑

นอกจากนี้วิฤตการณ์น้ำและความยากจนยังเป็นปัญหาที่มีความเชื่อมโยงกัน ผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากปัญหาเรื่องน้ำ และระบบสุขภาพส่วนใหญ่เป็นคนยากจน อีกทั้งแหล่งน้ำต่าง ๆ ยังได้รับผลกระทบ จากปัญหาต่าง ๆ เช่น มลพิษ เป็นต้น

การขจัดปัญหาดังกล่าวนับเป็นความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และหากแก้ไขปัญหานี้ได้จะนำไปสู่พัฒนาการในด้านอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกันด้วย กล่าวคือปัญหาด้านสาธารณสุข การศึกษา การขจัดความยากจนและปัญหาด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

ถ้อยแถลงโดยประธานคณะกรรมการบริหาร APPCED

นาย Won Hye Young ประธานคณะกรรมการบริหาร APPCED ได้กล่าวถ้อยแถลง มีใจความสำคัญ คือ การอนุรักษ์น้ำและการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นประเด็นที่ท้าทายอย่างยิ่ง และแม้จะมีความสลับซับซ้อน แต่การพัฒนาที่ยั่งยืนจะประสบผลสำเร็จมิได้หากไม่มีมาตรการด้านการอนุรักษ์น้ำและการประชุมนี้ถือเป็นเวทีหนึ่งที่จะทำให้ประเด็นดังกล่าวประสบความสำเร็จ

ถ้อยแถลงจากสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์

นาย Abdul Majeed หัวหน้าโครงการด้านน้ำ สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources – IUCN) ประจำสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ได้กล่าวถ้อยแถลงมีใจความสำคัญคือ ปัจจุบันการอนุรักษ์น้ำเป็นประเด็นหนึ่งที่ถูกหยิบยกขึ้นมาหารือมากที่สุด เนื่องจากน้ำเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

น้ำเป็นทรัพยากรที่ธรรมชาติสามารถผลิตขึ้นทดแทนใหม่ได้ อย่างไรก็ตามอัตราการใช้น้ำจะต้องสมดุลกับอัตราการผลิตขึ้นใหม่ของธรรมชาติ ซึ่งอัตราดังกล่าวแตกต่างกันตามแต่ละภูมิภาค ดังนั้นการบริหารจัดการน้ำจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาด อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์

ทั้งนี้ แหล่งน้ำในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกอยู่ในสถานะที่เสื่อมโทรมลงจากปัญหาหลากหลายต่าง ๆ นอกจากนี้ อัตราการใช้น้ำบาดาลก็ขยายตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในภูมิภาคทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UN Environment Program – UNEP) ได้แสดงความกังวลต่อสถานการณ์ดังกล่าวซึ่งคาดว่าจะถึงจุดวิกฤตในปี ค.ศ. ๒๐๒๕

ดังนั้น การหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงมิได้ และจะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ซึ่งแนวทางที่สำคัญที่สุดคือการอนุรักษ์น้ำ โดยเฉพาะการจัดการน้ำ เพื่อลดปริมาณการใช้น้ำและลดการสูญเสีย

ทั้งนี้ มาตรการในการบริหารจัดการน้ำสามารถแบ่งได้เป็น ๓ มาตรการหลัก ได้แก่

๑. มาตรการทางเศรษฐกิจและภาษี กล่าวคือ ใช้นโยบายเศรษฐกิจและการเก็บภาษีการใช้น้ำ แหล่งน้ำ การลงทุน โดยการลงทุนและอื่น ๆ หากมีการทำลายแหล่งน้ำ

๒. มาตรการทางเทคโนโลยี กล่าวคือ ใช้เทคโนโลยีเพื่อให้การใช้น้ำเป็นไปอย่างคุ้มค่าและสามารถควบคุมได้ เช่น การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ การเพิ่มคุณภาพน้ำโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ การเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตร เป็นต้น

๓. มาตรการด้านสังคมและการเมือง กล่าวคือ การออกนโยบายต่าง ๆ โดยรัฐ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการอนุรักษ์น้ำอย่างจริงจัง รวมถึงให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ และปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด

ซึ่งมาตรการทั้ง ๓ ด้าน ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกระดับของสังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๓. การประชุมเต็มคณะ มีขึ้นในปลายวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แบ่งเป็นการประชุมเต็มคณะวาระที่ ๑ และวาระที่ ๒ โดยหัวหน้าคณะผู้แทนจากทุกประเทศสมาชิกได้กล่าวรายงานประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินการต่าง ๆ ภายในประเทศของตนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์น้ำและการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. การนำเสนอและการอภิปราย

ในการประชุมครั้งนี้ได้แบ่งการนำเสนอและการอภิปรายออกเป็น ๓ หัวข้อ ได้แก่

- ๑) การอนุรักษ์น้ำและการบริหารจัดการ (Water Conservation and Management Practices)
- ๒) น้ำและความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม (Water and Environmental Security)
- ๓) ประเด็นพรมแดนทางน้ำ (Trans – boundary Water Issues)

สาระสำคัญของการนำเสนอและการอภิปราย

๑) การอนุรักษ์น้ำและการบริหารจัดการ ผู้นำเสนอคือ นาย Hammad Naqi Khan ผู้อำนวยการโครงการด้านน้ำและมลพิษ จากกองทุนสัตว์ป่าโลก (World Wildlife Fund – WWF)

นาย Hammad ได้นำเสนอแนวโน้มปัญหาด้านทรัพยากรน้ำต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก กล่าวคือ การเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น โดยในปัจจุบันแม่น้ำสายหลักในภูมิภาคปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งเกิดจากขยะที่มนุษย์สร้างขึ้นสูงกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐานถึง ๓ เท่า

นอกจากนี้ ประเทศอัฟกานิสถานและอิหร่านกำลังเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนน้ำ ทั้งนี้อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้แหล่งน้ำต่าง ๆ เสื่อมโทรมลงและซึ่งเป็นการจำกัดปริมาณน้ำที่สามารถนำมาใช้อุปโภคบริโภค

จากรายงานของ WWF ระบุว่านับตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๐ เป็นต้นมาได้เกิดการสูญพันธุ์ของสัตว์น้ำสายพันธุ์ต่าง ๆ มากกว่าร้อยละ ๕๐

โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำที่นานาชาติกำลังนำมาใช้ ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ (Integrated Water Resources Management) ซึ่งมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

- จัดตั้งองค์การเพื่อจัดการด้านน้ำโดยเฉพาะ
- ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านน้ำ
- กำหนดนโยบายการดำเนินการ
- เสริมสร้างจิตสำนึกให้กับสาธารณชน
- จัดสรรการใช้และสิทธิการใช้อย่างเป็นธรรม
- กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำเสียที่สามารถปล่อยลงสู่แหล่งน้ำให้ชัดเจน
- จัดสรรงบประมาณเพื่อการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ
- อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำให้ดำรงอยู่
- กำหนดแนวทางในการจัดการน้ำบาดาล เป็นต้น

ทั้งนี้ นาย Hammad ได้กล่าวสรุปถึงปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกว่าเกิดจากการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพแต่มีได้เกิดจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอ

๒) น้ำและความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม นำเสนอโดย นาย Richard Garstang ผู้จัดการ โครงการพื้นที่ชุ่มน้ำ กระทรวงสิ่งแวดล้อม (The Ministry of Environment) สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน มีสาระสำคัญคือ นับตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาได้มีความพยายามของสังคมโลกในการดำเนินการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ การลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (The Convention on Wetlands) ณ เมือง Ramsar สาธารณรัฐอิสลามอิหร่านในปี ค.ศ. ๑๙๗๑ โดยถือเป็นกรอบการดำเนินการและความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำและการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ชุ่มน้ำให้ถูกต้องเหมาะสม

ทั้งนี้ ในอนุสัญญาดังกล่าว ได้นิยามความหมายของพื้นที่ชุ่มน้ำไว้ว่า เป็นพื้นที่ ๆ สามารถเก็บกักน้ำได้ เช่น ห้วย หนอง บึง เป็นต้น ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้น และอาจอยู่ได้อย่างถาวรหรือชั่วคราว โดยสามารถกักน้ำได้ทั้งน้ำจืดหรืออื่น ๆ ทั้งนี้ความลึกของพื้นที่ชุ่มน้ำจะมีความลึกไม่เกิน ๖ เมตร

นอกจากนี้ นาย Richard ได้นำเสนอความหมายของความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ว่าเป็นสถานภาพที่ปลอดภัยปราศจากการทำลายโดยธรรมชาติหรือมนุษย์อันอาจเกิดขึ้นโดยความไม่รู้ อุบัติเหตุ การจัดการที่ผิดพลาด เป็นต้น

หรือในอีกความหมายหนึ่งได้แก่สถานภาพที่สังคมมนุษย์ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสังคมที่เอื้อประโยชน์ต่อระบบนิเวศวิทยา โดยมนุษย์สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แหล่งน้ำ โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสภาพแวดล้อม

ทั้งนี้ มีหลายปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ เช่น ภายในชุมชนพึ่งพาและใช้แหล่งน้ำมากแต่ธรรมชาติไม่สามารถผลิตขึ้นทดแทนได้ทัน หรือการเข้าถึงแหล่งน้ำเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียม โดยอาจเกิดจากสภาพภูมิศาสตร์หรือการจัดการที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

๓) ประเด็นพรมแดนทางน้ำ นำเสนอโดยผู้แทนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program – UNDP) มีสาระสำคัญ คือ น้ำสามารถเป็นประเด็นที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศแต่ในขณะเดียวกันก็สามารถก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ มีแม่น้ำกว่า ๒๖๓ สายที่ไหลผ่านมากกว่าหนึ่งประเทศ หรือ ๑๔๕ ประเทศ ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำร่วมกัน อย่างไรก็ตามในรอบ ๓๐ ปี ที่ผ่านมาเกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศถึง ๓๗ กรณี ในขณะเดียวกันก็มีการเจรจาเพื่อลงนามในสนธิสัญญาด้านน้ำมากกว่า ๒๐๐ ครั้ง หรือตัวอย่างความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น คณะกรรมการพัฒนาลุ่มน้ำโขง (The Mekong Committee) ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างกัมพูชา ลาว เวียดนาม และประเทศไทย

อย่างไรก็ตามมีปัญหาอีกหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือแต่ละประเทศยังคำนึงถึงอธิปไตยภายในดินแดนของตนทำให้ความร่วมมือระหว่างประเทศยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่ หรือสมาชิกรัฐสภายังคำนึงถึงคะแนนเสียงเพียงระยะสั้นจึงไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในระยะยาว นอกจากนี้ข้อบังคับต่าง ๆ ยังไม่มีผลบังคับใช้ระหว่างประเทศ รวมถึงยังมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ เป็นต้น

๕. การประชุมคณะกรรมการร่างปฏิญญา

นาย Won Hye Young สมาชิกวุฒิสภาสาธารณรัฐเกาหลี ประธานคณะกรรมการบริหาร APPCED ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม โดยมีประเทศสมาชิก APPCED เข้าร่วมการประชุมรวมถึงอภิปรายถึงสาระสำคัญของปฏิญญาอิสลามาบัด (Islamabad Declaration) เพื่อที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมลงนามรับรองปฏิญญาดังกล่าว

๖. พิธีลงนามรับรองปฏิญญา

มีขึ้นในเย็นวันพฤหัสบดีที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๐ โดยหัวหน้าคณะผู้แทนแต่ละประเทศได้ร่วมลงนามในปฏิญญาอิสลามาบัด (Islamabad Declaration) ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ที่ประชุมตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์น้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการจัดการและการจัดสรรอย่างถูกต้องเหมาะสม

ที่ประชุมเห็นชอบให้นำปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ค.ศ. ๑๙๘๒ (Rio Declaration) และปฏิญญาอื่น ๆ ของสหประชาชาติ รวมถึงปฏิญญาของการประชุม APPCED ทั้ง ๑๒ ครั้ง ที่ผ่านมา เป็นแนวทางดำเนินการ

ที่ประชุมเน้นย้ำถึงการดำเนินการตามผลการประชุมสุดยอดระดับ โลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Summit on Sustainable Development – WSSD) โดยการใช้การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อขจัดความยากจน ขจัดกาแพร่ระบาดของโรค เพื่อให้การพัฒนาที่ยั่งยืนสำเร็จ

ที่ประชุมแสดงความกังวลอย่างยิ่งต่อปริมาณน้ำต่อหัวของประชากรในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ที่มีปริมาณต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ที่ประชุมตระหนักถึงความสำคัญในการนำกลไกทางเศรษฐกิจมาใช้ในการอนุรักษ์น้ำและการใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการดำเนินการของ APPCED

ที่ประชุมรับทราบถึงปัญหาสถานะ โลกร้อนที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยาของโลก

ดังนั้น ที่ประชุมจึงส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ (Integrated Water Resources Management) และนำมาดำเนินการให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมในการอนุรักษ์แหล่งน้ำและการจัดการแหล่งน้ำ

ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี

ที่ประชุมตระหนักถึงปัญหาความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและภาวะการขาดแคลนน้ำในทุกภาคส่วน ดังนั้นรัฐบาลแต่ละประเทศจึงต้องบริหารจัดการน้ำอย่างถูกต้องเหมาะสม

ที่ประชุมเรียกร้องให้ประเทศพัฒนาให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาด้านเทคโนโลยีการอนุรักษ์น้ำ เพื่อให้การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษประสบผลสำเร็จ

๘. พิธีปิดการประชุม

พิธีปิดการประชุมมีขึ้นในวันศุกร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ โดยนาย Won Hye Young ประธานคณะกรรมการบริหาร APPCED ได้กล่าวถ้อยแถลงปิดการประชุมมีสาระสำคัญ คือ หลังจากร่วมกันหารือและอภิปรายกว่า ๔ วัน ทำให้ทุกท่านเข้าใจเรื่องการอนุรักษ์น้ำและการพัฒนาที่ยั่งยืนลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำอยู่ในภาวะวิกฤตในหลายพื้นที่และหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ดังนั้นความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง และในโอกาสนี้ต้องขอขอบคุณวุฒิสภาสาธารณรัฐอิสลามปาเกีสถานที่เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี

และขอขอบคุณผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่านที่ร่วมกันหารือถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้การอนุรักษ์น้ำ และการพัฒนาที่ยั่งยืนบรรลุผลสำเร็จ

นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณสมาชิกรรมาธิการยกร่างปฏิญญาทุกท่านที่ร่วมกันร่างปฏิญญา และได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาใหญ่ APPCED ซึ่งจะนำมาใช้เป็นแนวทางการดำเนินการของ APPCED เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป และต้องขอขอบคุณเจ้าหน้าที่จัดการประชุมทุกท่านที่จัดการประชุมครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี

โดยการประชุมครั้งต่อไปจะจัดขึ้น ณ กรุงโคลัมโบ สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา และท้ายสุดนี้ขอให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่านเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพและหวังว่าจะได้พบกันอีกครั้ง ในการประชุมครั้งต่อไป

บทบาทของคณะผู้แทนไทย

คณะผู้แทนไทย นำโดย นายสุรินทร์ พิศสุวรรณ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กรรมการ การต่างประเทศ ได้เดินทางเข้าร่วมการประชุมฯ ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ – ๒ มีนาคม ๒๕๕๐

โดย นายสุรินทร์ ได้นำเสนอรายงานประเทศ (Country Report) ในระหว่างการประชุมเต็มคณะ วาระที่ ๒ มีสาระสำคัญ คือ ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาโลกร้อน นับเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น

ทั้งนี้ หากยังคงปล่อยให้สภาพปัญหาค่าเดินต่อไปเช่นนี้ ปัญหาโลกร้อนอาจส่งผลให้เกิดการ สูญพันธุ์ของมนุษยชาติโดยน้ำมือของมนุษย์เอง ดังนั้น สมาชิกรัฐสภาในฐานะตัวแทนของประชาชนจะต้อง หาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้โลกและมนุษยชาติดำรงอยู่

ประเทศไทยปัจจุบันยังคงเป็นประเทศเกษตรกรรม แม้ในภาคอุตสาหกรรมจะมีการขยายตัว อย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเมือง การขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นำไปสู่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ปัญหาขยะและปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำเป็นต้น

ประเทศไทยสามารถกักเก็บน้ำจืดได้จากแหล่งเดียว กล่าวคือ จากน้ำฝน เพราะประเทศไทยไม่มี ภูเขาน้ำแข็งที่สามารถละลายและกลายสภาพเป็นน้ำไหลลงหล่อเลี้ยงพื้นที่ลุ่ม ดังนั้นน้ำจืดในแม่น้ำ ลำคลอง และอื่น ๆ ล้วนมาจากน้ำฝนทั้งสิ้น

ทั้งนี้ ปริมาณน้ำฝนทั้งหมดในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ มีปริมาณ ๑,๑๕๖,๒๘๖ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่มี ปริมาณเพียง ๒๑๓,๔๒๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ที่ไหลลงสู่เขื่อน แม่น้ำ ลำคลอง เป็นต้น หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๓

โดยภายในประเทศมีเขื่อนขนาดใหญ่และขนาดกลางประมาณ ๗๐๐ เขื่อน นอกจากนี้ยังมีแหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็กประมาณ ๑๒,๕๕๐ แห่ง ซึ่งทั้งหมดสามารถกักเก็บน้ำได้ ๗๑,๖๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ สามารถกักเก็บน้ำได้เพียง ๕๑,๑๑๐ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๕ ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการที่มีปริมาณ ๕๒,๗๓๖ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และจะเพิ่มขึ้นเป็น ๑๑๔,๔๘๗ ล้านลูกบาศก์เมตรในปี ค.ศ. ๒๐๐๕

ถึงแม้ว่าโดยรวมแล้วปริมาณน้ำจะไม่เพียงพอต่อความต้องการ แต่มีพื้นที่ที่เกิดภาวะน้ำท่วมเป็นประจำทุกปีถึงร้อยละ ๕ นอกจากนี้ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำทั้งหมดสามารถแบ่งได้เป็นสภาพที่ร้อยละ ๒๐ สภาพปานกลางร้อยละ ๔๘ และปนเปื้อนร้อยละ ๒๗

ในขณะที่เดียวกันในฤดูร้อนจะเกิดปัญหาความแห้งแล้งอย่างรุนแรง ระดับน้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ มีปริมาณที่ต่ำถึงจุดวิกฤตบ่อยครั้งกว่าในอดีตที่ผ่านมา

จะเห็นว่าประเทศไทยประสบกับปัญหาทางด้านน้ำในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือ การขาดแคลนน้ำ ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาน้ำเสีย แต่ปัญหาเหล่านี้จะทวีความรุนแรงกว่านี้หลายเท่าหากไม่มีโครงการในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทั้งนี้ เพราะแนวทางการบริหารจัดการน้ำที่เรียกว่า วงจรน้ำจากฟ้าสู่ทะเล หรือ Water Cycle from Sky to the Sea ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวครอบคลุมตั้งแต่ต้นจนจบ กล่าวคือ การทำให้เกิดฝนตกจากฟ้า เช่น โครงการฝนหลวง เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในฤดูแล้ง โครงการแก้มลิงเพื่อเก็บกักน้ำและป้องกันปัญหาน้ำท่วม การใช้กั้นห้วยพัฒนาเพื่อบำบัดน้ำเสียให้มีคุณภาพได้มาตรฐานก่อนที่จะปล่อยให้ไหลลงสู่ทะเล

นอกจากนี้ คณะผู้แทนไทยได้เข้าร่วมประชุมระดับทวิภาคีกับนาย Farooq Sattar ประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สภาผู้แทนราษฎร สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไทย และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน เป็นต้น